

C Bøgh pict.

W. Teagar & Kretschmer's lith. inst.

Holländska Tjuren Poller på Dybeck's Säteri

Kvægstammen, Fodringsmaaden og Mælkekjælderens paa Dybeck i Skaane.

I. Af et Brev fra Skaane.

„Langt borte — helt ovre i Sverig“ er en Talemaade, man ofte kan have Lejlighed til at høre i Sjælland; — her i Skaane er det anderledes —, her er saa nær til Sjælland, — Mejeri-produkter, Heste, Mælkekøer, Fedekreaturer etc. etc. finde saa let Vej til Danmark, og oftere har vel Skaaningen end Inden været i Kjøbenhavn. Grunden er simpelt den, at den danske Talemaade: „Langt borte“ om Sverig er forkert. Dampskibet gaaer til Malmø saa hurtigt som til Kungsted eller Humlebæk, og hvem kan ikke naae dertil? Og vandrer man op fra et af disse Steder, kan man vel finde smukkere Landskaber end dem, Malmøs Omegn kan fremvise, men en anden Befolkning finder man ikke, — den staaenke og den danske Bonde er den samme Person, — kan der end være nogle Aars Forstjæl i Udviklingen, saa er Grunden den samme i Karakteren, som den er det i Sproget, — Skaane er Danmark nær i alle Maader!

For Agerbruget gjælder det Samme; lad være at ogsaa her kan være nogen Forstjæl i Udviklingen, saa Aar ville udflutte den, og den sjællandske Landmand vil da have svært nok ved at følge sin staaenke Gjenbo, der med saa megen Ihærdighed og Dngtighed arbejder fremad.

Et lille Besøg paa een blandt det sydlige Skaanes mange større Gaarde vil snart vise, hvormeget her er udført; — lad os følge Landevejen ad Østad til, — vi komme da efter et Par Timers Kjørsel med vor Ven „Stjutspojken“ til Dybeck, hvis mange Bygninger sees mellem de gamle Elmetræer, som omgive Herresædet. Det er en stor Gaard med gode Forder, betydelige Enge, et stort og berømt Bryggeri, og fremfor Alt med en ganske usædvanlig smuk og fortrinlig Kvægbesætning paa — for Tiden — 200 Malkeføer.

Den dybeckske Besætning er indført til Sverig af den nuværende Besidders Fader, som var Kjøbmand i Stockholm; han lod sine Skibsførere hjemtage endel Kreaturer fra Groeningen i Holland. Det var den oprindelige Stamme til den fortrinlige Besætning, som nu findes paa Gaarden, og som paa denne Maade indførtes i Aaret 1824. Som en Følge af Ejendommens vekslede Bestyrelse har imidlertid dens Eksistens ikke altid været saa god som ønskeligt i den Aarrække, som forløb før den nuværende Besidders Tid; forskjellige Fodringsmaader og en i det Hele taget knap Fodring havde paa dette Tidspunkt, nemlig i Aaret 1850, reduceret Antallet af de kraftige Individer i Besætningen til et Minimum, og bragt den større Del til at lide af Tuberkler; da Hr. Wallis imidlertid ansaa Racen for god, besluttede han, det koste hvad det vilde, at restituere den igjen; det kostede meget og krævede stor Taalmodighed og Omsigt; enhver Kalv blev tillagt, og af Tillæget blev i en Række af Aar det Bedste benyttet og meget omhyggeligt og kraftigt opfodret; Resultatet var, at Tuberklerne efter nogle Aars Forløb vare fuldkomment forsvundne, og at man nu paa Dybeck finder en af de smukkeste og bedste Kvægbesætninger, man nogensteds vil see. Maalet er naaet, og det har viist sig fuldkomment rigtigt, at Hr. Wallis bevarede den udhungrede, tuberkuløse Besætning, som i Aaret 1850 blev ham overleveret, for deraf at danne en konstant og fortrinlig Malkefæce.

I Aaret 1863 indkjøbtes ved Landmandsmødet i Hamborg en 3 Aars Tyr fra Groeningen af en derværende meget gammel og

berømt Race, og skjøndt denne ikke ganske er den samme som findes paa Dybeck, er dog meget fælles i Karakteren. Ved Hjælp af denne Tilvæxt er en ny Udvikling af Racen begyndt, og det paatænkes at lade dens Afkom paa de bedste Køer af Besætningen efterhaanden danne den bestaaende Stamme; en ejendommelig Banstfeligheid fremstod i de første Aar, idet dens Afkom næsten udelukkende var Tyrekalve; nu er dette Forhold forandret, idet nu det overvejende Flertal er Kviekalve. Denne tilkjøbte Tyrs Indflydelse paa Besætningen er meget kjendelig, — dens usædvanligt smukke, sluttede, brede Legemsbygning, dens fine Ben og velformede hvide Hoved er gaaet over paa Kalvene, af hvilke der nu (Kvierne iberegne) existere omtr. 50 Stk. Kælvingstiden falder ved to Aars Alderen, til hvilken Tid Kvierne ere fuldkomment udviklede.

Besætningen fodres med Omhu, som man vel kan vente, men Forholdene have ikke hidtil tilladt en saa stor Detailberegning af Fodermængden, at bestemte Kvantiteter her ville kunne angives; et stort Brænderi og Albrøggeri levere paa selve Gaarden betydeligt Materiale til Fodringen, og forøvrigt anvendes Rapskager og Sæd i Forbindelse med Høet som Kraftfoder. Hvad der er karakteristisk er Køernes Fodring paa Stalden, til den første Kløverslet har fundet Sted; for at lette Overgangen til Vinterfodret benytttes et Stykke Rug, som høstes grønt og blandes i Høet i det tidlige Foraar; efterhaanden som dette ophører, er Kløveren voxet saameget frem, at endel af denne kan blandes imellem Høet og Halmen. Herved skeer en passende Overgang (uden Udvikling af Diarrhoe) til det friske Kløvergræs, indtil Markerne først i Juli Maaned ere tomme, og Besætningen slippes da ud.

Meget taler for denne Fodringsmaade, hvorved man undgaaer at lade Køerne udsættes for det højst veksende Vejrlig i den første Tid af Sommeren, og at løbe den Risiko, at indtrædende ugunstige Forhold skulle hemme Græs væxten, saa at der sættes af paa Mælken. Kreaturerne staa rigelig en Maaned længere inde end sædvanligt, det er sandt, men det er en

Maaaned af Sommeren, da Arbejdskraften ikke er saa særdeles optagen, og man følgerig uden at forsømme Andet kan have Besvær med Fodringen. Der vindes Gjødning, Hø og Mælk, og hvad tabs der? Intet andet end Arbejde paa en Aarstid, da det kan undværes. Den Indvending, der undertiden høres, at Staldens og Mælkens Renhed ikke kan overholdes under saadanne Forhold, viser sig paa Dybeck uden Betydning; — den nederste Del af Baasen er sat med Sten paa Kant, den øverste Del bestaaer af stampet Ler (for at ikke Forbenene skulle lide ved et altfor haardt Gulv), og ved Hjælp af omhyggeligt Tilsyn i Stalden kan en fuldkommen god Renlighed overholdes. Køerne komme ud i den varmeste og behageligste Tid, efter at en fuldstændig Overgang fra Vinterfodret er gjort, — og baade Mælkejournalerne og Køernes Udseende vise, at Methoden er god. Om Efteraaret dannes Overgangen ved, saasnart Kulden indtræder om Natten, at tage Besætningen ind til et Aftenfoder, og senere, naar den for bestandig indbindes, at anvende Rodfrugter som Tilfoder, indtil Brændingen begynder.

Ved Siden af en fortrinlig Kvægbesætning maa ogsaa nævnes et velindrettet Mejeri efter den kun lidet bekjendte schwarzste Methode. En Kilde i Nærheden af Gaarden afgiver Midlet dertil. Dens Vand er i den varme Sommertid 6 til 7° R., og ved Hjælp af dette, der indledes i et Reservoir, frembringes en jævn Aftjøling af Mælken, naar den fra Mælkepladsen bringes ind i dette. Selve Mælkevognspandene af fortinnet Kobber, rummende 30 Kn. svenst (circa 80 Potter), benyttes som Mælkebøtter; — de indsættes lige fra Mælkevognen i det stadigt rindende Kildevand i saa stor Dybde, som Spandenes Højde tillader, og dermed er hele den ellers saa besværlige Proces ordnet. Mælken holder sig i den varmeste Sommertid 36 Timer, og ifølge sammenlignende Forsøg er det fuldkomment godgjort, at Udbyttet af Fløde og Smør efter Indførelsen af det nye Princip er blevet større.

Naar man erindrer, hvilken stor Bekostning Anlægget af et

af Nutidens velindrettede Mejerier volder, hvormeget Inventarium der daglig er i Benyttelse, hvormeget Arbejde der anvendes paa dette Inventariums Rensning, paa Mælkens Flytning fra en Beholder i en anden, saa maa man takke Hr. Wallis for, at han er gaaet foran i praktiske Forsøg ad en Vej, som vistnok efterhaanden vil betrædes af Flere.

Meget er saaledes udrettet paa Dybeck, og meget fortjener at sees; det er mig derfor en Glæde, samtidig med denne lille Skildring af Dybecks smukke og interessante Mejeriforhold at kunne bringe en hjertelig Velkomst fra Hr. Wallis til enhver dansk Landmand, der har Lust til selv at tage i Ojsyn, hvad her kun løseligt er antydet.

P. F.

Efter at have modtaget ovenstaaende Brev og yderligere tilskyndet af Mindet om et for os særdeles interessant Besøg paa Dybeck ifjor Sommer, henvendte vi os til Hr. Wallis med Anmodning om nærmere Oplysninger angaaende hans Kvægrace og den af ham opførte Mælketjælder, og det er os nu en Glæde nedenfor at kunne meddele disse fra den højagtede skaanske Landmand.

Redaktionen.

II. Meddelelser fra Godsejer Wallis, Dybeck.

År 1824 införskref min salig far med sina fartyg en uppättning af circa 20 stycken kor med tjurar (svartbrofiga) ifrån Westfriesland i norra Holland, och samtidigt ett lika stort antal kor och tjurar ifrån norra Tyskland, af den så kallade Breitenburgerracen, som voro rödbrofiga; men, som Holländarne visade större mjölkproduktion, så affstafades Breitenburgarne sednare, och infördes kort derefter flera holländska kor, som aldrig blifvit croisferade med andra racer, och hvaraf närvarande beättning, bestående af 200 stycken kor, nu härstammar. Under denna tid har hjorden dock till följe af flera Hrr. Inspektorer

olika intressen för ladugårdsförföreln, blifvit mer och mindre väl fodrade och stötte, och hade den, efter det våta året 1841, äfven hårda öden¹⁾ att genomgå, då en stor del fingo tuberkler, så att år 1850, då jag emottog egendomen, funnos ännu kor, som voro behäftade dermed; men af intresse för racen, som vid någorlunda fodring visade en särdeles god mjölkproduktion, pålade jag i flera år alla qvigkalfvar efter de kor, som ansågos vara friska, och utaf desic uppfödningar utrangerades alltid de, som under uppvärten icke syntes vara fullt friska, hvilket visserligen blef temmeligen dyrt; men vann jag dock målet, att återigen få hela hjorden frist.

Sedan jag år 1863, på den allmänna stora kreatursutställningen i Hamburg, köpte den ifrågavarande holländska tjur, som Hr. C. Böggh porträtterat (see Lithografien), kommer den gamla stammen att nu få småningom²⁾ undergå en förändring, hvilken enligt³⁾ min förmodan, och som det ock af desic afkomma redan tecknat sig, blir till desic stora fördel; ty de tjurar och qvigor, som äro pålaggda efter honom, hafva med få undantag ärfst såväl desic vackra former som desic färg och teckning.

Denne tjur, „Potter“, föddes i maji år 1860 hos en bonde i provinsen Groningen uti norra Holland, och prisbelöntes å allmänna kreatursutställningen i Hamburg år 1863, dit den var sticad af holländska Landtushållningsfällskapet. Af fruktan för den elakartade⁴⁾ lungsjukan, som då grasserade i vissa delar af Holland, ämnade jag icke sticfa mig någon tjur; men på Hr. professor Nathorsts anvisning och inrådande (för desic särdeles vackra former), köpte jag dock tjuren. Sednare blef den prisbelönt å 11te allmänna svenska landtbruksmötet uti Malmö år 1865, och nu sednast äfven med 1sta priset belönt af det 12te allmänna stanska landtbruksmötet i Östads, hvarest äfven hans afkomma, 2 ungtjurar, belöntes med 1sta och 2dra priset, samt 1 qviga belöntes med 1sta priset.

¹⁾ öde, Skjæbne. ²⁾ småningom, lidt efter lidt. ³⁾ enligt, ifølge. ⁴⁾ elak, ond.

Det första året fick tjuren icke komma i beröring med några kreatur, hvarföre han endast de sednare 3 åren tjänstgjort, och har jag tillfamnärknadt haft omkring 80 tjur- och 60 quigkalfvar efter honom, hvilka, enligt hvad ofvan nämndt är, visa en så frappant likhet med tjuren, att det gaf mig anledning förmoda, det tjuren måste vara af någon färskildt, constant holländskt race; hvarföre jag gjorde förfrågningar derom uti Holland, och fick följande upplysningar: „Att racen är nära 280 år constant i provins Groningen, hvarest finns ett distrikt af circa 4 □ mil, der den hålles äfka och oblandad. Denna race har särdeles vackra former, som aldrig urarta. Färgen är svart, med alltid hvitt hufvud, hvita ben och hvit svans. Äro särdeles goda mjölkkor och äfven ganska lätt gödda¹⁾. Förutom detta har jag äfven nöjet att kunna documentera godheten hos denna race, framför den andra eller vanliga holländska racen, genom bifogade öfversättning utur holländska landbrukstidningen „Landbouw Courant“ för år 1852, utgifven af Dr. F. Wittevall och Dr. W. C. H. Staring (see Bilag 1).

Kreaturens fodring och stötsel har de sednaste 5 åren blifvit ombesörjd af en infödd Schweizare, som ibland annat godt, såsom ordning och renlighet, äfven infört ett märkligt sinne för kornas stötsel ibland folket, som kommit i beröring med honom, så att jag nu ledigt²⁾ har funnat undvara densamme, hvilket förut icke hade varit möjligt. — Kalfvarne uppfödas 1sta och 2dra veckan med modermjölken, och efter omständigheter litet ljumt³⁾ vatten deruti, 3dje och 4de veckan med sammanblandad föt mjölk, 5te, 6te, 7de och 8de veckan med föt mjölk och uppfokad stummad mjölk, som så småningom öfvergår till en bart uppfokad stummad mjölk; 9de och 10de veckan fortfattes dermed, och 11te og 12te veckan sker öfvergången så småningom till bart vatten, förutom fint hö (som de redan få efter 3dje veckan) och derjemte hafre och morötter, samt sednare på sommaren få de ock dagligen gå på gräsbyte. För

¹⁾ gödda, fedede. ²⁾ ledigt, lettelig. ³⁾ ljumt, lunfent.

närvarande har jag gjort en förändring, och i stället för hafre och morötter användt maltgroddar¹⁾, som enligt nmare försök vid akademien i Tharand recommenderas såsom ett särdeles godt foder till påläggskalfvar, hvilket äfven här synes vara förhållandet. Vid 1½ års ålder få de en ung tjur till sig, och fodras sedermera som korna. — Korna kalfva för det mesta i Februari, Mars och April; men önskar jag att få kalfningen hufvudsakligen före Jul, och sker ingen betäckning ifrån d. 1sta Octbr. till d. 1sta Januari.

Genom de af mig gjorda fabriksanläggningar, nemligen vattenvarn med franska stenar, bryggeri för bajerst öl och ängbränneri, så förmålas, bryggas och brännes icke allenast all spannemål²⁾ och alla potäter, som produceras på egendomen, utan³⁾ köpes äfven spannemål till dessa fabriker, så att alla kreaturen och en del gödkreatur⁴⁾ fodras under vintermånaderna med affallet derifrån, såsom kli, dras och drank, förutom foderbeten och hö, samt något rapskakor, som köpes. — Foderblandningen stedd förut efter Schweizarens eget bestämmande något godtyckligt; men numera har jag börjat, att dervid, så mycket som möjligt, följa foderblandningen efter Dr. Grouven's normer, och sker fodringen 2na gånger på dygnet, och hvarje gång i flera gifvor, tills korna blifvit mättade och vilja idisla⁵⁾. Vattningen sker äfven 2 gånger dagligen uti stallet, genom vattenledningar ifrån en reservoir. Halmen stäres till hackelse och blandas dagligen dermed de öfriga foderämnen, jemte så mycket salt som en liten hand full för 2na kor beräknadt, och deraf fodras hälften samma eftermiddag ifrån kl. 3—8, samt den andra hälften fodras om morgonen derpå ifrån kl. 5—10, och slutas dessa begge fodringar efter omständigheterna med en liten fodring hö eller haln. Emellan dessa fodringar lemnas korna i lugn och ro för att hvila och idisla, då karlarne, som beräknas till en för att föda 24 stycken

¹⁾ maltgrodd, Malt, som har begyndt at spire. ²⁾ spannemål, Korn.
³⁾ utan, men. ⁴⁾ gödkreatur, Fedekvæg. ⁵⁾ idisla, tygge Drøv.

for, under tiden ombesörja foderblandningen, vattenpumpningen uti reservoiren, utgödslingen, som sker 2 gånger dagligen, och för öfrigt renhållningen och putsningen af stallet och korna.

Om våren består den första grönfodringen af grön råg, som blandad med halm stäres till hackelse; derpå följer klöfver, som sammaledes med halm stäres till hackelse, hvarpå klöfvern fodras enbart¹⁾, då den blifvit något gröfre, och fortsättes denna fodring uti stallet, tills första störden af klöfverfälten och ängarne, som tages temmeligen tidigt, hunnit²⁾ att blifva inbergad, och derefter äfvenledes hunnit att uppväxa till ett godt bete³⁾, då korna släppas ut och gå lösa.

Denna fodring uti stallet, som vanligtvis räcker till början eller medio af Juli månad, medför 1° en betydlig besparing å klöfvern, som ökar höförrådet för vintern; 2° ökar mjölkproduktionen, emedan korna icke blifva tunnslivade genom en för hastig öfvergång ifrån vinterfodringen till det späda klöfverbetet och äro skyddade för värkylan och de ishyrighet kalla nätterna, samt 3° ökar gödselöförrådet, som ändamålsenligare kan användas, än att spillningen faller på klöfvern, den korna sedan förså.

Det medgifves, att denna stallfodring äfven kan hafva sina olägenheter, genom svårigheten att hålla korna rena i våra stallinredningar, då der saknas riklig tillgång på ströhalm; men å denna olägenhet har äfven blifvit början gjord att afhjelpas, derigenom att främsta delen af båsen blifvit belaggd med stam-pad lera, och den bakre delen utlaggd med tegelsten på kant, samt svansarne uppbindas i ett tjockt snöre, som sålunda fästes uti taket, att, när kon ligger, hålles svansen uppe, men när kon står, hänger den obehindrad rätt ned, såsom förhållandet är i vissa delar af Holland, der aldrig någon ströhalm begagnas⁴⁾, men det oaktadt den största renlighet är rådande.

Sedan korna blifvit utsläppta, betas de ömsom på

¹⁾ enbart, alene for sig. ²⁾ hunnit, naet. ³⁾ bete, Græsning. ⁴⁾ begagnas, bruges.

flöfvern och ömsom på ängarne, och få, då dessa beten icke blifva tillräckliga, under middagstiden ett mål grön vickrhafre uti stallet. Äfven om hösten, då nätterne blifva långa och kalla, drifvas de om qvällarne in uti stallet och fodras till en början med grön vickrhafre, samt sednare med bet- och morotsblast¹⁾, tills de helt och hållet uppställas för vintern, då fodringen hufvudsakligen sker med affallet ifrån fabrikena.

Af mjölken tillverkas här smör och holländst kumminost. Mjölken har förr, enligt hollsteinska metoden, blifvit uppsilad uti målade träbunkar, och sker detta äfven för närvarande under den kallaste årstiden; men sedan jag erhållit kännedom om de olika gräddsättningsmetoderna²⁾, gjorde jag några försök med Chevalliers Cremometre, att pröfva gräddsättningen uti olika temperatur, och fann, att, när den vid 14° R icke blef mera än 10%, så blef den af samma mjölk och under samma tid (24 timmar) vid 10° R 13% och vid 5° R 16%. Med anledning häraf, och då jag äfven blifvit öfvertygad, att afkylningen uti vatten hade ett vida fördelaktigare inflytande på gräddsättningen än afkylningen af samma temperatur i luften, så beslöt jag att sistlidet är bygga den mjölkfällare, hvaraf jag härmed enligt Deras önskan bifogar en ritning med beskrifning, och derjemte³⁾ äfven af de mjölkfåar utaf koppar, som dertill begagnas (Bil. II). Äfven torde resultatet af ett försök, som Hr. Statsagronomen Alfred Nathorst, under ett besök hos mig, gjorde, vara af intresse att härmed bifoga såsom ett bevis på denna kallvattenmetods fördelar (Bil. III).

Ett tillägg torde jag äfven få göra, att nemligen denna mjölkfällare icke blef färdig förr än i September månad sistlidet är; men af samma mjölmängd, som afkyldes deruti, blef dock resultatet något öfver $\frac{1}{4}$ del mera smör, än hvad jag då fick uti den gamla fällaren, och derjemte vanns den stora fördelen, att den skummade mjölken icke blef syrlig, så att äfven deraf osten blef bättre.

¹⁾ blast, Blade, Top. ²⁾ grädde, Fløde. ³⁾ derjemte, derjevne.

Bilag I. Den groningſke og den frieſiſke Kvægſtamme¹⁾.

Af Wittewall.

Vid Rhen hör man ofta påstås, att de kor, som nu för tiden införas från Groningen, icke äro så goda som förr. Några tillſkrifva detta croiseringen med frieſiſt boſkap i provinſen Groningen, under det att man vid Rhen helſt önfkar ren groningers-ras. De groningſka korna triſvas der bättre än de frieſiſka, ſå att ett litet och flent groningers-djur ſnart blir ſtörre än en ſtor frieſiſt ko. De frieſiſka korna gifva mången gång förſta året mer mjölk än de från Groningen, men aftaga redan det följande.

Är ofvanſtående påſtående grundadt, ſå ſtulle det vara af ſtor vigt, att de groningſka landtmännen, ſå mycket ſom möjligt, hålla rasen ren, ſå framt man neml. vill bibehålla en fördel, ſom man egt i århundraden. Näſtan alla bönder i den trakt, vi nu tala om, äro mycket benägna att, för den händelſe boſkapspeſten ſtulle upphöra, åter inſtälla uppfödningen, eller åtminſtone mycket inſtränka denſamma.

De ſkola icke inſtälla uppfödningen, derföre att de äro miſsnöjda med den afvel de erhålla, utan endast derföre att bönderna här icke finna någon ſtor förbel i beſkapsuppfödningen.

De hålla före, att deras gräs betalas högst i ſmör och oft, och att ungboskapen koſtar för mycket i förhållande till deſſa penningar. Med andra ord, att ett djur ſåſom kalf, qviga, ſtut och gödkreatur, förtär vida mera foder än ſom motſvarar deras inköpspris vid denna ålder.

En ko, ſom vid Rhen anſes vacker, har följande kännetecken:

Wielmättig ſtorlet;

Någorlunda ſluten;

Kal rygg;

Bred bog;

Fin benbyggnad;

Icke höga men fina ben;

Platt bakdel;

Icke högt (uppstående) ſvansben;

Zufret rundt och med tunn hud (ej läderartad);

Stora mjölkådror;

Hufvudet kort;

Hornen små, fina och böjda inåt och nedåt;

Ben och ſvansplym hvita;

Färgen ſvart med hvitt hufvud, dock ögonen i ſvart.

¹⁾ Överſat af det holländſke Landbrugstidsſkrift: Landbouw Courant.

Desse äro de egenskaper, som tillhöra groninger-forna, eller, som man vid Rhen påstår, i synnerhet tillkommo de forna groningsfa forna. De i Rhentrakten pålaggda eller uppfödda djuren förete merendels ofvannämnde kännetecken, men äro i allmänhet större; svansbenet är ännu omärkbarare, och hornen ännu mer inåt och nedåt böjda.

De friesiska forna, som förefomma i trakten af Leiden, stilja sig genom följande kännetecken:

- Högre ben;
- Mera långsträckt;
- Smalare;
- Gröfre;
- Högre svansben;
- Hufvudet långt och smalt;
- Hornen merendels gröfre och mera uppstående;
- Hufvudet svart med stjern eller bläs.

Förr, då man ej uppförde någon boskap, behöfde man icke fästa sig vid valet af tjur, men sedan påläggningen är i tilltagande, blir det af vigt, att man äfven härutinnan går till väga med uppmärksamhet.

Såsom goda egenskaper hos en tjur fordrar man:

- Långsträckt kropp;
- God mustelbyggnad;
- Raf rygg;
- Hvarken tjocka lår eller klinker;
- Små och fina horn;
- Slätt hår, svart färg med bläs;
- Härkomst från en god mjölkko.

Bilag II. Mälketjelder og Mälkekar efter det schwarze System.

Fig. 1. Nya mjölkställaren på Dybeck.

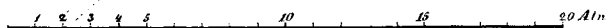
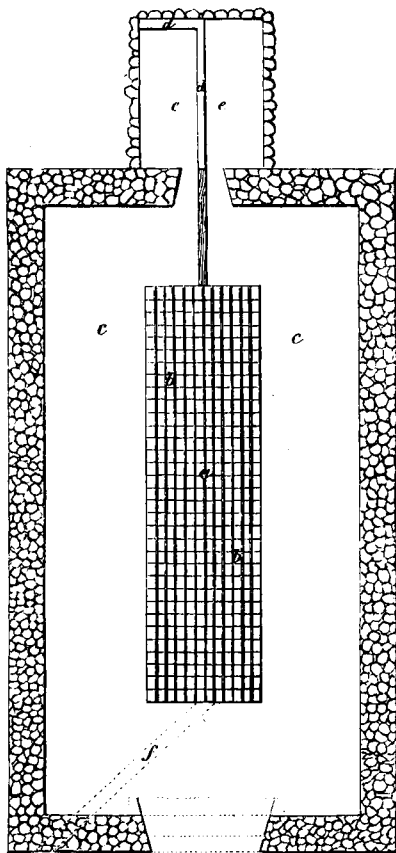
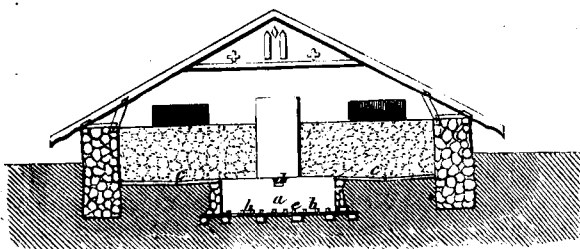

Fig. 2 og 3. Det inre af källaren.

Fig. 1. Nya mjölkfällaren på Dybeck. Dess yttre utseende. a. Takfönster, som om sommaren blifva krita in- vendigt. b. Taket, laggd af taksån. c. Utbygget för rengör- ning af kärnen. — För öfrigt äro träd planterade omkring fällaren.

Fig 2 och 3. Det inre af fällaren. a. Battenbassin. b. Bottnen utaf plankor, hvarpå ribbor äro spikade, och stå mjölkfåarne på dessa, så att vattnet äfven kyler inunder. c. Golv- vet af tegelsten, fogad med cement, har ett sådant fall för spol- vattnet, att det icke kan rinna in i vattenbehållaren, men afledas till tvätthuset. d. Vattnets aflopp. e. Tvätthus för rengör- ning af mjölkfåarne. f. Trumme af sten för vattnets tillopp ifrån en i närheten belägen vattentälla, hvars vatten om som- marn håller 6° R.

Fig 4. Yttre utseende af en mjölkfå med lock, sådan den här begagnas, som är af koppar, invendigt förtenat.

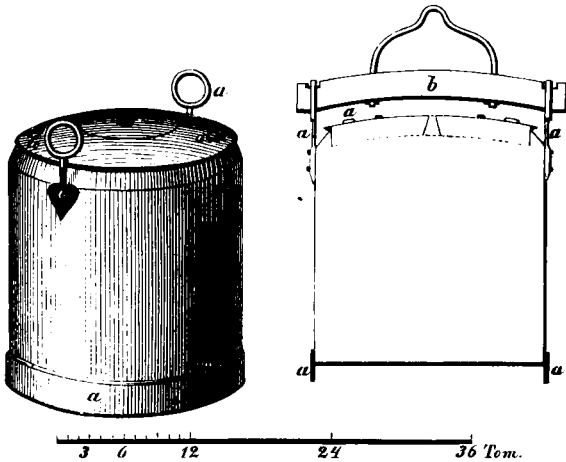

Fig. 4 og 5. En mjölkfå.

Fig. 5. En mjölkfå med lock i genomskärning. a. Jernbeslaget. b. En bygel att dermed bära fån i stång eller hänga den på mjölkvagnen.

En mjölkfå med lock väger inberäknad jernbeslaget 32 $\mathcal{R}$ och kostar 38 Rd. (svenskt).

Bilag III. Sammenlignende Forsøg med det holstenste og schwarzste Mejerisystem.

Undertegnad har funnit, efter verkställdt försök, att vid Dybecksgård har, under Augusti Månad, till Ett skålpund Smör åtgått, nemligen:

1. efter den här i många år följda holsteinska methoden — 6,75 kannor mjölk; och
2. efter kallbatten=methoden d. v. s. mjölk i större säar, om 30 kannor, omgifven med is och vatten, åtgått endast — 4,20 kannor, som härmed intygas.

Dybeck, den 17de Augusti 1867.

Alfred Rathorst,

Stats-Agronom.

Tilläggas bör likväl att härvarande mjölkfällare saknar nödig luftverling och är något fuktig, hvarförutom gradtalet varit uppe dessa dager i + 14 å 15° R. — men för öfrigt är fällaren rymlig, 7 alnar hög med lufthål i taket och under fönsterna. Golvvet är af tegelsten, fogad med cement, och hela byggningen å södra sidan bebyggad af höga lummiga träd.

De af vore Læsere, der ønske nærmere at blive kjendte med de store Fordele, der knytte sig til det schwarzste Mejerisystem, ville kunne finde meget interessante Meddelelser i saa Henseende i en Afhandling „Om Mælkebrug især efter Aftjølings=methoden“ af Direktør Dahl paa Aas Landbrugsskole i Norge. Afhandlingen, der findes optaget i „Norsk Landmandsbog for 1868“, indeholder dels omfattende sammenlignende Forsøg mellem det holstenste, det guesanderske og det schwarzste Mejerisystem, dels en kort Anvisning til Indretningen af det sidstnævnte, den saakaldte Aftjølingsmethode, og fortjener i fuldt Maal de danske Landmænds Opmærksomhed.

Redaktionen.
